

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999

(nr.257 din 28 iunie 2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Evaluarea generală a proiectului de act normativ:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul legii supus avizării are drept scop facilitarea accesului tinerilor la serviciile culturale și eficientizarea managementului instituțiilor culturale prin implementarea Programului național „Voucher Cultural”. Prin înaintarea proiectului de lege se urmărește îmbunătățirea accesului tinerilor la serviciile și produsele culturale pe întreg teritoriul țării, participarea în domeniul cultural și creșterea coeziunii sociale, promovarea și dezvoltarea valorilor culturale, îmbunătățirea ofertei culturale, creșterea transparenței finanțării activităților culturale, încurajarea consumului și a mobilității culturale.

De asemenea, autorii propun completarea Legii culturii cu noțiunea de „casă de cultură”, care nu se regăsește în legislația în vigoare.

3. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, autorul menționează că, implementarea prevederilor proiectului nu necesită mijloace financiare suplimentare și se va efectua din contul și în limita alocațiilor prevăzute în bugetul Ministerului Culturii.

Autorul menționează că, pentru implementarea prevederilor prezentei legi, în bugetul Ministerului pentru anul 2022 sunt prevăzute alocații bugetare, în volum de 10.000,0 mii lei. Totodată, Ministerul urmează să estimeze

cuantumul alocațiilor bugetare, luând în considerare numărul de beneficiari și costurile programului, atât la etapa elaborării cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2023 – 2025, cât și la etapa elaborării proiectului bugetului de stat pentru anul viitor.

4. Conform prevederilor art. 58 din Regulamentul Parlamentului, proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare.

În acest caz, devin incidente normele art.131 alin.(4) ale Constituției, fiind necesar acceptul expres al Guvernului. Totodată, potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

5. Potrivit art. 35 din Legea nr. 100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru cele elaborate de deputați.

II. Observații de conținut și de respectare a cerințelor tehnicii legislative:

1. La art. I

1.1. În textul introductiv, dispoziția ce indică sursa publicării se va scrie corect elementele de identificare ale Monitorului Oficial (anul publicării, numărul sursei, numărul articolului).

Sursa de publicare se va expune conform următorului model: „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr.83–86, art.401)”.

Conform art.62 alin.(1) din Legea nr.100/2017, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Prin urmare, nu este necesară referința la completare, deoarece modificările includ și completări.

1.2. Textul de referință de la pct.1, 3 și 4 urmează a fi conformat regulilor stabilite în Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr. 3/2022.

1.3. Sub aspect conceptual, constatăm că, prin proiectul dat, se propune la art.2 „Noțiuni principale” din dispozițiile generale ale Legii culturii nr.413/2016 definirea noțiunii de „*Voucher cultural pentru tineri*”.

Este de remarcat că, potrivit cerințelor de elaborare a actelor normative, în dispozițiile generale ale actului normativ, unele idei sunt exprimate într-o formă generală, cu funcție de elemente de definire, ele se reiau în cuprinsul actului normativ, sub formă detaliată de soluții legislative concrete, constituind ipoteze în problematica reglementării. Aceste dispoziții exprimă prevederi prin care se determină obiectul, scopul și sfera relațiilor ce se reglementează, precum și unele prevederi de natură a orienta întreaga reglementare. Observăm că, proiectul de lege supus avizării nu conține reglementările în fond

ale raporturilor sociale care formează obiectul cu referire la voucherul cultural pentru tineret. Proiectul prevede doar că, statul asigură finanțarea anuală din bugetul de stat a voucherului cultural pentru tineri, prin intermediul Ministerului Culturii și faptul că, mecanismul și modul de acordare și utilizare a voucherelor culturale se stabilesc printr-un regulament aprobat de Guvern.

În acest sens, subliniem că, hotărârile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor (art. 102 alin.(2) din Constituție). Curtea Constituțională a reiterat în hotărârile sale că „normele cuprinse în actele Guvernului nu pot avea caracter primar și că acestea dezvoltă și concretizează dispozițiile legilor. Guvernul nu are competență normativă primară, fiind abilitat să acționeze numai în executarea actelor legislative” (HCC nr.22 din 28 septembrie 2004, §3, DCC nr.132 din 5 decembrie 2019, §22, DCC nr. 11 din 03.02.2020, §30).

Prin urmare, constatăm că Legea culturii trebuie să prevadă reglementări clare cu privire la *voucherul cultural pentru tineri*, în caz contrar, doar definirea noțiunii, nu are eficiență.

1.4. Atragem atenție la noțiunea „*Voucher cultural pentru tineri*”, care în viziunea noastră nu întrunește condițiile de claritate. Potrivit legislației în vigoare, tânăr/ă se consideră persoană cu vârstă cuprinsă între 14 și 35 de ani (vezi, art.2 din Legea nr.215/2016 cu privire la tineret). Astfel, pentru excluderea diferitor interpretări, considerăm necesare unele precizări, în acest sens. Nu este clar dacă norma se va răsfrânge asupra tuturor persoanelor cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani, sau asupra unor categorii, de exemplu, asupra elevilor și studenților, etc.

1.5. Considerăm judicios reglementarea în cuprinsul proiectului a formei juridice de organizare a casei de cultură, luând în considerare prevederile Codului civil. Astfel, se cere a fi revăzută noțiunea de „*casă de cultură*”. Propunem, în textul definirii noțiunii de a substitui textul „*organizație de cultură, cu sau fără personalitate juridică*” cu sintagma „*instituție publică*”, pentru a fi în corespundere cu prevederile art.307 din Codul civil.

1.6. La pct.3

Cu referire la completarea art.19 cu un alineat nou (2¹), reținem că legislația în vigoare nu operează cu termenul „*instituție de stat*”. Noțiunea de „*instituție publică*” este definită de Codul civil, la art. 307, ca *persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și care este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă*.

Întru respectarea terminologiei constante, în corespundere cu prevederile art.174 din Codul civil, în textul alin. (2¹), cuvintele „*către instituții de stat*” se vor substitui cu textul „*alte persoane juridice de drept public*”.

1.7. La pct. 4

Cu referire la completarea art.21 cu alin.(3), menționăm că în redacția în vigoare a acestui articol, care este divizat în 4 alineate, alin.(3) a fost abrogat prin Legea nr.172/2018. Astfel, în cazul propunerii autorului privind

modificarea art.21, urmează a fi respectate regulile tehnicii legislative, conform cărora în cazul în care se exclude integral textul unei părți (cărți), unui titlu, capitol, unei secțiuni, unui articol/punct, alineat/subpunct sau al subdiviziunii acestuia, numerotarea lor nu se transmite altor elemente structurale. Renumerotarea nu se admite nici în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, caz în care noile elemente structurale preiau numărul articolului, alineatului, punctului, subpunctului, capitolului, etc. după care acesta urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători.

În textul propriu-zis, propus pentru completare, atragem atenție la utilizarea expresiei „*voucherelor culturale*”, care urmează a fi completată cu cuvintele „*pentru tineri*”, pentru a fi conformă noțiunii principale „*Voucher cultural pentru tineri*”.

Articolul este elementul structural de bază al legilor, care potrivit tehnicii legislative are caracter unitar și conține una sau mai multe norme cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei (vezi, art.51 din Legea nr.100/2017). Pornind de la reglementările supra, considerăm că norma propusă de către autor pentru completarea art.21 nu se încadrează în conținutul acestui articol.

2. La art. II

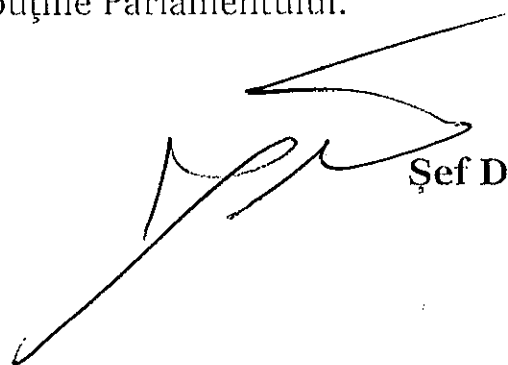
2.1. Cu referire la intrarea în vigoare, menționăm că potrivit alin. (1) al art. 56 din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Poate fi stabilită o altă dată, conform alin. (3) al aceluiași articol, (...).

Reieșind din reglementările enunțate mai sus, constatăm de prisos norma alin. (1) și propunem excluderea acesteia.

2.2. La alin. (2) în textul de la lit.b) nu este clar ce s-a avut în vedere prin textul „*normele metodologice de aplicare a modificărilor*”. Textul necesită a fi redactat.

3. În concluzie, reiterăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate.

Referitor la oportunitatea adoptării proiectului legii, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**